

Buddisme

Legenden kan også læses på tværs. Vi får stillet nogle modsætninger op: Menneske/buddha, forgængelighed/tidløshed, politisk/religiøs leder. Modsætningerne skal fremstå belærende og får historien til at fremstå som en helhed

Siddhata → budda. → gautama

Dhama : den buddiskiske lære

Sangha : det buddhistiske samfund

De vigtigste guder

Brahma (skaberen)

Vishnu (opretholderen)

Shiva (ødelæggeren)

Læren (dharma)

Lidelse (duhka) -> Belærte Gautama Buddha at livet fra fødsel til død er lidelse.

Lidelsen er et resultat af uvidenhed

3 onde elementer -> uvidenhed, begær og had.

Lidelses ophør -> nirvana

Ideallivet -> tre sandheder/led = visdom og moral.

Jeget eksisterer i en række sjælelige tilstandsformer.

5 levende væsner -> guder, mennesker, dyr, afdøde ånder og helvedes beboere. (evt. dæmoner)

Indre frihed og afklaret etik. -> visdom og medlidenhed.

Beretningen om Gautama Buddha i centrum.-> eksisteret historisk

Atman : menneskeligt jeg som i den mystiske erkendelse er identisk med verdens sjæl "sjæl" brahman

Mennesket er uden en fast kerne, men sammensat af elementer, der ændre sig og skal skiftes ud.

4 tegn: en oldning, en syg, et lig og en munk

5 verdner (nogle mener 6)

Cirkulær tidsforståelse

Tekst 6 Samsara

Samsara = rækken af genfødsler, (lykkehjulet)

Samsara er grænseløst og omdrejningspunktet er friheden i menneskets tilværelse via menneskets morale handlinger. Det binder sig til sjælevandrings-samsarabegrebet.

Cyklisk livssyn, hvor målet er kommer ud af genfødselshjulet -> bliver frelst.

Tekst 7 Karma

Karma = handlinger

Dårlig karma fører til lidelse, åbenlyst eller dølgsmål. Dårlig karma kommer af slette gerninger, og lidelsen der kobler sig til den, kan man ikke undslippe.

Udfører man derimod en god handling/gerning medbringer det god karma. Der er forskellige former for karma.

Tekst 8 Ingen sjæl

Ordet er kun en betegnelse og derfor er der ikke en sjæl bag. De bruger vogneksemplet som en forståelse af at selvom der er mange dele og det hele har behov for hinanden for at hænge sammen, men i ydre forstand opfattes ingen person her.

Tekst 9 Genfødsel uden sjælevandring

"Navn-form" er der man som person står, hvilken kan ændre igennem genfødslerne afhængig af ens karma. Jeg'et bliver aldrig genfødt, det er derimod ens karma, der genfødes!

De tre tilflugter

(Buddha, Dharma;læren, Sangha;fællesskab)

1. Hvilken funktion har guderne i legenden?

Oldning, syg, lig og munk

2. Lav en liste over og beskriv Buddhas erkendelser som de forekommer i teksten.

Man kan blive syg, gammel.

3. Giv en fortolkning af udsagnet, " En Rāhula er bleven født; en lænke er kommet til verden".

Begrænsning. Negative livssyn.

4. Hvilken erfaring er forudsætningen for, at Buddha sætter sig under træet for at opnå "den store oplysning"?

De fire tegn. Ingen sultelse: (Der kommer ingen erfaring ud af spægelser, sagde han, tog sin almissetskål og gik ud og tiggede som før og spiste sin daglige mad på vanlig vis.)

1. Lav en præsentation af teksten.

Tre veje:

Middelvejen

De fire ædle sandheder

Den otteledende vej

2. Hvad refererer Buddha til, når han snakker om "middelvejen".
Man skal undgå at tilfredsstille sig selv igennem nydelse, og på den anden side skal man heller ikke udsætte sig selv for lidelse.
3. Overvej og forklar hver af leddene i den ædle otteleddede vej.
4. Forklar hver af de fire ædle sandheder og forbindelsen mellem dem.
5. Sammenlign benarestalen med bjergprædiken.

De to mest berømte taler inden for hver religion.

Benarestalen: Følge retningslinjer

Bjergprædiken: Jesus radikaliserer. Universiel.. Går ud til alle.

Ligheder: Fortælle regelsæt for at være god troende.

Forskelle: Talerne er indholdsmæssigt forskelligt

Det er mere noget i sindet end det rent faktisk er at gøre noget.

Udbredelse og hovedretninger

Kong Ashoka regnes som den vigtigste person af udbredelsen af buddismen.

Budhismen skilles i 2 retninger - Theravada (den ældste) -> holdt fast i de traditionelle værdier som munkevæsenet. Den tog den sydlige retning.

Den anden var Mahayana (det store fartøj) -> som mente alle kunne opnå oplysningen. Den tog den nordlige vej.

Tredje retning var Vajrayana (diamantfartøjet) -> ligesom overstående.

Theravada

Sri Lanka er det vigtigste land. De mener at kong Ashoka sendte en mission til landet.

Folkelig, farverig og dyrkelse af hinduguder.

Mahayana

Den største retning blev etableret i Nordvestindien.

Spg./gruppe 1:

Redegør for Therevada-traditionen: Tid & sted og hvem kan opnå frelse? Redegør samtidig for, hvorfor buddismen blev en attraktiv religion at være tilhænger af.

Underkategori inden for Buddhismen.

Theravada betyder 'de ældstes lære', som holdt fast i munkeordenen. Det blev den sydlige retning og bredte sig til Sri Lanka (vigtigste land i theravada-buddismen), Burma, Cambodja, Laos og Thailand (statsreligion).

I det tredje århundrede f.Kr. sendte Kong Ashoka en mission til Sri Lanka, men først i 1500-tallet så/opdagede Vesten retningen. Det var munkene, der kunne opnå frelse, da de har den rene, uforfalskede lære.

Buddismen blev attraktiv, fordi troen var nem at leve op til for arbejder/middel-klassen og de nye klasser (købmænd osv. og andre ift. handel), ift. de vediske religioner, ritualer og tabuer. Buddhismen er mere for alle, da det er en mere individuel religion (Buddismen omhandler en selv og ens væremåde, ikke det, som foregår omkring en).

Spg./gruppe 2:

Redegør for og diskuter begreberne *essentialisme*, *orientalisme* og *socialkonstruktivisme* (led efter begreberne andetsteds i bogen og/eller på nettet) og relater dem til dagens lektie

- Orientalisme: Samlebetegnelse for vestlige forestillinger om orienten (Mellemøsten og Asien).
- Orientalismen fik kritik af de orientale lande fordi at de mente at vesten tog patent på deres landsbilleder, og at det ikke var etisk korrekt.
- Inden for religion hvis man går ind for essentialismen tror man at der er noget sandt i alle religioner, alt har sandhed så der er en større mening, mens man i socialkonstruktivismen tror at alt er samfundsskabt, selv ens syn på religion. Det kan diskuteres og laves om på hvis der er det mennesket vil have. Disse to er altså hinandens modsætninger. De der er kritiske over for orientalisme er socialkonstruktivister.

Spg./gruppe 3:

Mahayana: Hvor er vi i tid og sted? Kom nærmere ind på Nagarjuna og yogacaras betydning for læren(Dharma) inden for denne tradition.

- Mahayana er den største retning og blev etableret i Nordvestindien i tidsrummet 100 f.Kr. til 100 e.Kr - har dog rødder en del længere tilbage i tiden.

- Nagarjuna var en stor filosof, der levede ved Mahayanas begyndelse. Han kommer ind på, hvordan man finder middelvejen mellem nirvana og samsara. Det tomme er det eneste med virkelig eksistens. Han ophæver modsætningen mellem samsara og nirvana, ved at begrunde det er begær at stræbe efter nirvana. Derfor siger han at de betinger hinanden - man kan ikke have nirvana (det gode) uden samsara (det dårlige). Dette er en modsætning til den traditionelle buddhisme (Theravada) hvor man mener, at nirvana er det eneste rigtige at stræbe efter og uafhængige af hinanden.

- Yogacara er en anden retning inden for Mahayana, og betyder "meditationsskolen". Skolen blev til omkring 300 e.Kr. I yogacara filosoferer man over livet og efterlivet. Ens

Spg./gruppe 4:

Mahayana: Hvem kan opnå frelse? Med udgangspunkt i Amitabha Buddha og upaya kom så ind på hvad en bodhisatva og buddhanatur er.

- Alt og alle er inkluderet i Mahayana's endeløse vision. De mener, at alle kan få adgang til oplysningen. Denne lære er samtidig samsara-lære.
- Amitabha Buddhas tidligere eksistens som bodhisattvaen, har resulteret i, at han har opnået en status, hvor folk via tilbedelse kan opnå nirvana. Herved har Amitabha Buddha opnået en status, der minder mere om kristendom i og med der opstår en specifik person man ved at tilbede kan opnå "det rene land" og endvidere nirvana. Dette afviger fra hvad vi ellers ved om buddhisme i og med der kommer en gud, hvorimod budhismen oftest er en religion uden en specifik gud.

Bodhisatva - Dette er oplyste mennesker, der ikke stiler efter at opnå nirvana, men derimod gennemgår nye kredsløb for at kunne frelse alle. Deres løfter går ud på, at de lover at hjælpe andre med at opnå oplysningen.

Buddhanatur - Upaya = nyttigt middel. Upaya præger mahayana-buddhismen vigtigste sutra, Lotus-sutraen, hvor der tales om at de mange retninger er i realiteten kun én og er baseret på den enkeltes buddha-natur. Vi har alle sammen en buddha-natur, vi har forskellige midler til at opnå nirvana. Det er en ophævelse af den normale opfattelse af buddhismen, alle har en mulighed for at opnå det og man behøver ikke nødvendigvis at være munk.

Spg./gruppe 5:

Vajrayana: Hvor er vi i tid og sted? Redegør desuden for, hvad begreberne *shamanisme* og *synkretisme* betyder (led efter begreberne andetsteds i bogen og/eller på nettet) og hvorfor de er relevante i denne sammenhæng.

Vi befinder os i Nordasien (primært Tibet og Mongoliet) ca. 500 e.Kr.

Shamanisme er en kulttype indenfor oprindelige folks religion, hvor lederen, shamanen, gennem forskellige teknikker udøver magi har og har kontakt med ånder.

Synkretisme er en blanding af elementer fra flere religioner.

Vajrayana er en blandingsreligion mellem den gamle shamanisme, som der i forvejen var i landene.

Vajrayana er tanker fra Mahayana og blandede det med deres shamanistiske tankegang.

Vajrayanas særpræg af brugen af mantra og mandalaer og indvielsesritualer og læren direkte metode til oplysningen.

Religionen har nogle hellige mænd, som er lamaer eller tulkuer, dvs. en åndelig leder (shamanen). Lederen vil komme tilbage til et nyt liv i en skikkelse af et barn, som bliver opdaget gennem spådomskunst (shamanisme) og bliver herefter opdraget til rollen som en ny leder (lama eller tulku). En lama/tulku er Vajrayanas form for bodhisattvaer, som er de oplyste mennesker, der gennemgår nye kredsløb i stedet for nirvana og disse vil hjælpe alle væsener til oplysningen.

Delkonklusion:

Vajrayana gør brug af shamanisme (magi og spådom) til at finde en hurtigere vej til oplysningen (nirvana).

Vajrayana er en blanding af Mahayana og shamanisme. Vajrayana gør brug af meditationspraksis, indvielsesritualer og læren om den direkte metode til oplysningen (i form af trolddom). I hvert lokalsamfund er der en leder (shaman/lama/tulku), som får nyt liv og kommer til i skikkelse som noget andet (et barn) og bliver opdaget gennem spådomskunst. Herefter bliver han pådraget rollen til at være den nye leder. Han vil hjælpe alle former for væsener videre til den direkte oplysning.

Spg./gruppe 6:

Vajrayana: Redegør for hvad mantraer, mandalaer og lama/tulku er og disses betydning inden for denne tradition. Find gerne billeder på nettet, som kan understøtte jeres besvarelse, og sæt dem ind hér.

- Vajrayana karakteriseret ofte som en skole, der anviser en hurtig, magisk vej til nirvana, gennem ritualer for de i forvejen indviede, men den er også påvirket af lokale traditioner, og kan ikke begrænses til de store klosterordener.

Mantraer: Hellige ord og sætninger. Det giver læren om en direkte metode til oplysning. ord, sætninger eller en række af sætninger, der er opbygget på den måde, at ordenes rytme og lydcombinationer, når de fremsiges på den rigtige måde. I daglig tale kan ordet anvendes i overført betydning, hvor det kan bruges om ideer eller tanker, som en eller flere personer finder meget centrale og og/eller ofte refererer til.

Mandalaer: Billedlig fremstilling af universet bygget op omkring en kosmisk Buddha. Der er en stærke elementer af seksualitet og død.

Lama/Tulku: Religionens hellige mænd er Lamaer eller Tulkuer, altså en åndelig leder som vender tilbage til et nyt liv i skikkelse af et barn, som så bliver opdaget gennem spådomskunst

Anatman - ikke jeg.

Virkeligheden eksisterer, men den er relativ.

Verdensbillede → Indras net

Helveder i andre religioner kontra Buddhas helvede → Tidsbegrænsede, men fyldt med alle tænkelige straffe.

Ingen normgivende skabelsesmyte (tidsbegrebet er cirkulær)

5 levende væsner → Guder, mennesker, dyr, afdøde ånder og helvedes beboere (Evt. dæmoner)

Fysiske verden ligger omkring kosmisk bjerg → Meru/Sumeru.

+ verden er lagdelt.

Dharma er Buddhas lære. Buddha giver heri sin erkendelse og sin opfordrende metode til opnåelsen af Nirvana videre. Hans anbefalede metode til vejen mod frelse, indsigt og erkendelse skal ses som en gave til mennesket, men Buddha understreger dog, at den enkelte først skal erfare noget selv samt finde det sandt, før han skal tro på det.

I Buddhas lære indgår de 4 ædle sandheder som fører mennesket ud af et liv i uvidenhed, der er det første led i årsagskæden.

Det religiøse samfund(Sangha)

Theravada-buddismen = sanghaen er munke og nonner.

Mahayana = Ikke så enkelt. De har nonner og munke. De kan tolkes som bodhisattvaer i forklædning.

I mahayana-lande er tempelpræsten den vigtigste.

Etik

Spænding mellem oplysning og medliden.

I Theravada er at give fundamentet for den religiøse praksis. (dana = at give)

Lægfolk skal opfylde de 5 sila (forskrifter) = ikke dræbe, ikke stjæle, ikke begå utroskab, ikke lyve og ikke indtage berusende drikke.

Dana og sila fører til bedre karma.

Munke har yderligere foreskrifter.

Mahayana = er karuna (medliden og medfølelse) det fundamentale etiske krav.

Paramita = fuldkommenheder; gavmildhed, ansvarlighed, tålmodighed, ihærdighed, meditation, visdom.

De første 5 = 5 midler

Tekst 38:

1. Hvad er det nu lige en bodhisattva er?

Mayahanerne

2. Opstil de ti positive handlemåder (se note 38 bagerst i bogen).

De ti handlemåder, som bodhisattvaerne afstår fra, er følgende:

De tre legemlige;

1. Erotisk udskejelser
2. Tyveri
3. Drab

De fire slags tale:

4. Usand tale
5. Bagtalelse
6. Grovheder
7. Løs snak

De tre mentale:

8. Griskhed
9. Voldsomhed
10. Vranganskuelser

Optræder nogen gange (undtagelsesvis) en 11 = misbrug af alkohol.

3. Er der tale om påbud eller forbud, om sindelag eller handling, og er der andre forpligtelser indbefattet?

Hovedsageligt er det forbud i både talerne og de mentale hvormens det under det legemlige.

Det er generelt handlinger.

Forpligtelse til at udbrede det til andre.

4. Sammenlign med de ti bud.

Tekst 39:

1. Hvilke etiske forskrifter optræder i denne tekst?

De fire ædle sandheder

Han behandler alle ens

Det man kender fra næstekærlighed som man også kender fra kristendommen.

2. Hvorfor er det vigtigt, at det er alle væsener, som de etiske forskrifter gælder for?

Han behandler ingen med forskel.

Tekst 40:

1. Ifølge teksten hvilken betydning har medfølelse så inden for buddhismen?

Medfølelsen går fra mav og ben, den er alle levende væsners støtte. Den kærlighed (bodhisattvaerne nærer) er lige så omfattende som en fars kærlighed til sin eneste søn.

2. Lav en nærmere udlægning af punkt 4, 5 & 8 og disses betydning.

4. Uanset hvilken person der er tale om, skal man alligevel udvise medfølelse.
5. Medfølelse er altoverskyggende og en ting man ikke kan komme uden om hvis man skal opnå det uforsturelige stadium.
8. Man er et godt menneske hvis man handler med hensigt i andre end en selv. Hvis man handler af andres interesse.